

T.C. M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 2913
Tarih : 02.07.2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

351 Sayılı Yüksek Öğrenim ve Kredi Yurtlar Kurumu Kanun'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Murat ÇEPNİ

İzmir Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	Plan ve Bütçe	
Esas Komisyon	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor	
Tarih :	18 Temmuz 2019	Esas No: 2/2036

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİGİ
02 Temmuz 2019
Numara:

TBMM GELEN EVRAK
02 Temmuz 2019
No: 696878
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GEREKÇE

Üniversiteler toplumların bilimsel, ekonomik, teknolojik, sosyal ve kültürel gelişmelerinde önemli rol oynamaktadır.

1980 sonrası dönemde yaygınlaşan yeni liberal eğilimlerden, eğitim ve öğretim kurumları da etkilenmiş, piyasa odaklı politikalar hâkim olmuştur. En temel sosyal haklardan biri olan eğitim hakkı, bu politikalar sonucu bir ayrıcalık ve eşitsizlik konusu olmuştur.

Türkiye’de yükseköğretim daha piyasa odaklı hale gelirken, özel üniversite sayısı da artmıştır. Yükseköğretimin finansmanında bütçe kaynakları, öğrenci borçlanmaları, burslar gibi değişik finansman yöntemleri kullanılmaktadır. Öğrenciler genellikle ailelerinden aldıkları maddi desteklerle öğrenimlerini devam ettirmektedirler. Bu ailelerin meslek ve gelir düzeylerine bakıldığında, büyük bir kısmının emekli, işçi, memur ve çiftçi olması, gelirlerinin orta gelir düzeyinin altında bulunması öğrencilerin yeteri kadar ihtiyaçlarını karşılayamamaktadır. Bunun için çare arayan öğrenciler kredi ve bursluluk sistemini zorlamaktadır.

Yükseköğretimin finansmanda öğrencileri borçlanmaya iten sebepler;

- Katkı payı ve okul araç gereç harcamaları
- Barınma harcamaları
- Yiyecek, içecek, giyecek vb. harcamalar
- Sosyal ve kültürel etkinlik harcamaları
- Ulaşım harcamaları

olarak sıralanabilir.

Yükseköğretimin finansmanında bütçe kaynakları, öğrenci borçlanmaları, burslar gibi değişik finansman yöntemleri kullanılmaktadır. Bazı ülkeler finansmanında yükseköğretim hizmetini kamusal mal olarak kabul ettiği için kamu kaynaklarıyla finanse etmektedir. Bazı ülkelerde de yükseköğretim hizmeti yarı kamusal mal olarak düşünüldüğü için öğrencilerin değişik şekillerde yükseköğretimin finansmanına katkıda bulunması istenmektedir.

Gençlik ve Spor Bakanlığı Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu sitesinde yer alan bilgilere göre;

- Yükseköğrenim gören Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı öğrencileri maddi yönden desteklemek, sosyal ve kültürel gelişmelerini kolaylaştırmak amacıyla devam ettikleri yükseköğretim kurumlarının normal öğrenimi süresince verilen, zorunlu hizmet yükümlülüğü bulunmayan borç para olarak tanımlanan **öğrenim kredisi**,

-Yükseköğrenim gören başarılı ve ihtiyaç sahibi öğrencilere 5102 sayılı Yüksek Öğrenim Öğrencilerine Burs/Kredi Verilmesine İlişkin Kanun hükümlerine göre karşılıksız verilen para olarak tanımlanan **burs** olarak tanımlanan finansal aktarımlar söz konusudur.

Öğrenim kredisi borcu; öğrenciye normal öğrenimi süresince verilen miktarlara Türkiye İstatistik Kurumu Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksindeki artışlar uygulanarak, hesaplanacak miktarın ilave edilmesi ile tespit edilir. Öğrenci, öğrenim kredisi borcunu, devam ettiği öğrenim

kurumunun normal öğrenim süresinin bitiminden iki yıl sonra başlamak üzere, kredi aldığı kadar sürede ve aylık taksitler halinde öder.

T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu 2018 yılı faaliyet raporuna göre; 2018 yılında yurt içinde ve yurt dışında 451.751 öğrenciye 2.215.043.648,99 TL burs ödemesi yapılmıştır. Buna karşılık 2018 yılında yurtiçinde ve yurtdışında 1.171.507 öğrenciye 6.242.982.077,84 TL öğrenim kredisi ödemesi yapılmıştır.

2017 yılı verilerine göre öğrenim kredisi alan 239 bin 97 öğrenci ödemesi gereken 2 milyar 77 milyon 61 bin 552 TL'yi, katkı kredisi alan 106 bin 185 kişi de toplam 18 milyon 166 bin 950 TL'yi ödeyememiştir. Oranlarsak mevcut öğrenci sayısının %78 i borçlu durumdadır.

Genç işsizliğinin ülkemizde ciddi bir sorun alanı olması, eğitim gören gençler arasında daha eğitimlerini tamamlamadan bir kaygı yaşamalarına yol açmaktadır. Resmi verilere göre üniversiteli işsiz 1 milyon 31 bini bulmuştur. Yaşanılan ekonomik krizden dolayı bu rakamın daha da büyüyeceği tahmin edilebilir.

2017 yılına ait verilere göre, **Öğrenim kredisi** alan 239 bin 97 öğrencinin 2 milyar 77 milyon 61 bin 552,70 lira; **katkı kredisi** alan 106 bin 185 öğrencinin 18 milyon 166 bin 950,58 lira borcu var. Yani toplamda 342 bin 282 borcunu ödeyememiştir.

Sonuç olarak, öğrencilerin borçlandırılması yoluyla eğitim ve öğretim masraflarının finansmanı uygulaması, eğitimin temel bir insan hakkı ve sosyal devlet ilkesi olduğu, eğitim ve öğretimin ücretsiz olması gerektiği anlayışına tam ters bir uygulamadır. Devletin ekonomik kriz nedeniyle özel şirketlerin borçluluk durumlarının idaresi için faiz indirimi, borç erteleme, konkordato, yapılandırma, kısmi af gibi birçok tedbiri devreye soktuğu düşünüldüğünde mezun olan ve çoğunlukla mezun olduğu alanın dışındaki işkollarında ve düşük maaşlarla çalışmak ya da işsiz kalmak zorunda kalan gençlerimizin eğitim ve öğrenim kredi borçlarının affedilmesi sosyal devlet ilkesi açısından hakkaniyetli bir uygulama olacaktır. Bundan sonra da, gençlerimizin eğitim ve öğrenim masraflarının karşılanması için verilen bütün destekler karşılıksız olmalıdır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1 – Bu madde ile bundan sonra yükseköğrenim görenlere kurumun verdiği kredilerin karşılıksız olması amaçlanmıştır.

Madde 2 – Kredi borcu olanların borçlarının silinmesiyle, yükseköğrenim görenlerin mezuniyet sonrası bir borç yüküyle yaşamak zorunda kalmaktan kurtararak, borç yüzünden icralık olma durumlarının ortadan kalkması sağlanacaktır.

351 SAYILI YÜKSEKÖĞRENİM VE KREDİ YURTLAR KURUMU KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

Madde 1- 16/08/1961 Tarih ve 351 Sayılı Yüksek Öğrenim ve Kredi Yurtlar Kurumu Kanunu'nun 16. Maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu, yüksek öğrenim gören ve bu kanuna göre yapılacak yönetmeliklerle belirtilen esas ve şartlar içinde yeterlilikleri ve ihtiyaçları tespit edilen öğrencilere öğrenim süreleri boyunca öğrenim ve katkı kredisini karşılıksız olarak verir.”

Madde 2- 351 Sayılı Yüksek Öğrenim ve Kredi Yurtlar Kurumu Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

Geçici Madde 7 – Bu Kanun yürürlüğe girdiği tarih itibariyle öğrenim ve katkı kredisini almakta olanlar ile kredi borcu olanların borçları başka bir işleme gerek kalmaksızın silinir.

Madde 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 4- Bu Kanunu Cumhurbaşkanı yürütür.